

стереотипних уявлень щодо ролей, які мають наслідувати чоловіки і жінки. Тому пом'якшення стереотипного уявлення і сприйняття навколишньої дійсності на більш сміливе самовираження обох статей у своїх потребах на професійне розкриття є важливим завданням гендерного виховання у сучасній загальноосвітній школі, а усвідомлення особистістю своєї рольової позиції, розуміння чоловічої і жіночої природної конструкції є невід'ємним компонентом гендерного виховання.

Відтак гендерне виховання у загальноосвітніх закладах потребує мобілізації дійових форм, методів і засобів, спрямованих на виконання певних завдань. Крім того, виникла необхідність розробки цілого комплексу психолого-педагогічних рекомендацій для вчителів, орієнтованих на врахування статевої відмінностей хлопців і дівчат у навчально-виховному процесі.

Список використаних джерел:

1. Дороніна Т. О. Врахування статевої детермінації в навчально-виховному процесі: статева та гендерне виховання (кінець ХХ – поч. ХХІ ст.) / Т. О. Дороніна // Педагогіка вищої та середньої школи. – Вип. 30. – Кривий Ріг, 2010. – С. 36–44.
2. Корабльова Н. С. Багатомірність рольової реальності: ролі і маски – лик і личина / Н. С. Корабльова. – Х.: ХНУ, 2000.
3. Словарь гендерных терминов / под ред. А. А. Денисовой; Региональная общественная организация «Восток – Запад: Женские инновационные проекты». – М.: Информация XXI век, 2002. – С. 256.
4. Созаев В. В. Раздвигая границы толерантности: гендерная педагогика как методика воспитания антисексизма / В. В. Созаев // Вестник Владивостокского государственного университета экономики и сервиса. – 2006. – № 1. – С. 120–124.
5. Яценко Л. В. Педагогічні умови підготовки старшокласників до сімейного життя в процесі гендерного виховання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Яценко Ліана Вікторівна. – М., 2006. – 217 с.

Діденко І.О.

асистент,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

СПАДКОЄМНІСТЬ І УЗГОДЖЕНІСТЬ ТЕМАТИКИ ТА ПРОБЛЕМАТИКИ ПЕДАГОГІЧНИХ З'ЇЗДІВ ПЕРШОЇ ДЕКАДИ 20 СТОЛІТТЯ

7-14 червня 1909 року Громада взаємної допомоги колишніх вихованців Санкт-Петербурзького вчительського інституту організувала в Санкт-Петербурзі Перший Всеросійський з'їзд учителів міських за положенням 1872 року училищ. Участь Громади у Першому з'їзді представників учительських громад взаємодопомоги в грудні-січні 1903-1904 рр. в Москві [1], а також у Третньому з'їзді діячів з технічної та професійної освіти в Петербурзі взимку 1904-1905 рр. сприяла ідеї організації з'їзду [3, с. 6].

На з'їзді розглядалися питання матеріального становища вчителів, питання підготовки та підвищення кваліфікації вчителів, ролі педагогічних рад, положення міських училищ по відношенню до інших навчальних закладів, питання переводних та випускних іспитів, трудового та фізичного виховання, створення та розповсюдження навчальних посібників та підручників, відкриття та поповнення учнівських і вчительських бібліотек [3, с. 9].

Також обговорювались питання включення до програми чотирьохкласних міських училищ Закону Божого, церковно-слов'янського читання, російської мови, арифметики та начал алгебри, геометрії та начал тригонометрії, природознавства, фізики, географії, історії, законодавства, малювання, креслення, співу та гімнастики [3, с. 118]. Крім обов'язкових предметів до курсу було запропоновано включити додаткові дисципліни відповідно до місцевих умов: мистецтво, облік, садівництво, викладання рідної мови для іноземних міських училищ [3, с. 120].

Делегати вважали, що успішність учнів є наслідком цікавості до навчання, яка має підтримуватися педагогічним авторитетом вчителя, тому було запропоновано скасувати іспити, як непедагогічний захід, а також наголошувалось на необхідності скасовувати зовнішні засоби примушення до занять: бали, покарання та нагороди, записи до щоденника [3, с. 139]. На з'їзді було зауважено, що зовнішнім надзором та покаранням школа не могла виконувати своє виховальне призначення. Повага до особистості дитини – це найголовніший чинник успіху навчально-виховного процесу [3, с. 139].

Вслід за постановами трьох з'їздів російських діячів з технічної та професійної освіти та наслідуючи шкільну практику Заходу, під терміном «ручна праця» З'їзд розуміє не тільки вироби з деревини, які практикуються в деяких міських училищах, але й різноманітні види фізичної праці, які мають викладатись в загальноосвітній школі педагогами, а не ремісниками для всебічного розвитку дітей, розвитку їх волі, наполегливості, уваги, а також з метою їх загальної підготовки до трудового життя [3, с. 132]. На з'їзді згадувались резолюції з'їздів з технічної та професійної освіти [2], де пропонувалось внести ручну працю до розкладу уроків, зауважувалось, що ініціатива була підтримана Міністерством освіти, та згадувався вітчизняний досвід впровадження ручної праці під час літніх курсів для учнів [3, с. 133]. Зважаючи на корисність занять з ручної праці, з'їзд рекомендує впроваджувати в усіх училищах уроки ручної праці. Брак коштів також не мав стати перешкодою, делегати пропонували училищам, які не мали коштів на облаштування окремих приміщень та майстерень, впроваджувати ручну працю із глини та паперу [3, с. 132].

Важливим чинником організації навчально-виховного процесу визнавалось залучення сім'ї та суспільства до шкільних справ [3, с. 138], розвиток позакласної роботи: дитячих клубів, екскурсій, дитячих громад [3, с. 139]. Також підкреслювалась користь рухомих ігор на свіжому повітрі [3, с. 139].

Багато уваги було приділено особі вчителя. Міські училища відчували нестачу кваліфікованих кадрів [3, с. 60]. Під час з'їзду делегати постановили призначати вчителями тих, хто мав спеціальну підготовку не нижче

вчительських інститутів [3, с. 87]. Проте, у зв'язку з нестачею таких викладачів, було запропоновано тимчасово запрошувати на службу також випускників вищих навчальних закладів, не зважаючи на відсутність спеціальної підготовки, але за умови складання спеціального іспиту з педагогіки та методики [3, с. 87]. Окремо обговорювалось під час з'їзду майбутнє вчительських інститутів. Були розроблені нові правила вступу до вчительського інституту: вчителів, які закінчили вчительську семінарію та мали 2 роки стажу служби у початковому училищі, пропонувалось зараховувати без вступних іспитів, вчителів, які не вчилися у семінарії, але мали звання початкового вчителя та два роки стажу у початкових училищах, а також осіб, які закінчили середні навчальні заклади мали зараховувати після вступного випробування [3, с. 90].

Особливо під час з'їзду зауважувалась необхідність покращення матеріального та правового становища вчителя міського училища, саме у незабезпеченості та безправності педагога вбачалось його невірнорозважене ставлення до учнів [3, с. 138].

Список використаних джерел:

1. Василевич В. Московский съезд представителей учительских обществ взаимопомощи 28.12.1902–06.01.1903 г. (1905) – М.: Типография Т-ва И.Д. Сытина, 171.
2. Высочайше разрешённый 2-й съезд русских деятелей по техническому и профессиональному образованию. Общая часть. – Спб.: Типография И.Н. Скороходова, 1898. – 99 с.
3. Труды Первого Всероссийского Съезда учителей городских по положению 1872 года училищ 7-14 июня 1909 г. / под ред. В.А. Самсонова и Г.Г. Тумима. В двух томах. Т. 1. – Спб.: Типография Монтвида, Гончарная, 7, 1910. – 583 с.

Дука Д.Л.
студент;

Біліченко П.Г.
кандидат педагогічних наук, доцент,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

СТУДЕНТСЬКІ БРАТСТВА В США, ЯК ФОРМА ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ

Розвиток України як європейської держави особливо залежить від розвитку системи вищої освіти. Під час навчання студенти не лише здобувають знання, а й долучаються до суспільного життя, вступають до різноманітних студентських спільнот. У нашій країні студентські об'єднання потребують налагодження власної роботи і тому ми плануємо розглянути діяльність таких спільнот на прикладі американських студентських громад.

Молодіжні об'єднання є невід'ємною частиною життя студентів в американських університетах. Це особливі чоловічі і жіночі організації, які